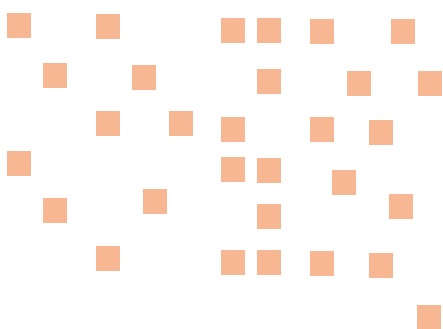

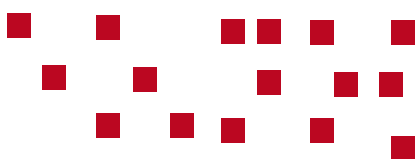
GRUZJA

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej

DPU-WIKP-424/115/2024
4.03.2024

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Gruzji.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: 3 795 909 osób^[1]

Skład etniczny: Gruzini (86,8%), Azerowie (6,3%), Ormianie (4,5%). Inne większe grupy etniczne tworzą: Rosjanie, Osetyjczycy, Kurdowie Jezydzi, Ukraińcy, Kistowie, Grecy.^[2]

Skład religijny: W większości wyznawcy prawosławia należący do Gruzińskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (ok. 83,4%). W Gruzji obecni są też muzułmanie szyici i sunnici (ok. 10,7%). Pozostali mieszkańcy Gruzji mogą należeć do Ormiańskiego Kościoła Autokefalicznego (2,9%) i Kościoła rzymskokatolickiego oraz do wielu innych grup religijnych, tj. jezydów, żydów, protestantów, świadków Jehowy, itp. (ok. 1,2%).^[3]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Zgodnie z Konstytucją Gruzji z 24 sierpnia 1995 r., ze zmianami przyjętymi w 2013 i w 2017 przez parlament, Gruzja jest demokracją parlamentarną, w której silną pozycję zajmuje premier, a prezydent pełni funkcje reprezentacyjne, jako oficjalny szef (głowa) państwa.^{[4][5]}

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Gruzja dzieli się administracyjnie na 9 regionów (j. gruz.: region- mchare/regiony - mcharebi): Kartlia Dolna, Guria, Imeretia, Kachetia, Mcheta-Mtianetia, Megrelia-Górna Swanetia, Racza-Leczchumi i Dolna Swanetia, Samcche-Dżawachetia, Kartlia Wewnętrzna, 2 autonomiczne republiki – Adżarię i obecnie separatystyczną Abchazję

---

¹ Countrymeters.info, Georgia Population, 22.02.2024, <http://countrymeters.info/en/Georgia>

² Central Intelligence Agency, The World Factbook, Georgia, aktualizacja z 21.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/georgia/#people-and-society>

³ Central Intelligence Agency, The World Factbook, Georgia, aktualizacja z 21.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/georgia/#people-and-society>

⁴ Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Informator Ekonomiczny Gruzja, informacje o kraju, aktualizacja z 20.06.2023, <https://www.gov.pl/web/gruzja/informator-ekonomiczny>

⁵ Ośrodek Studiów Wschodnich, Wojciech Górecki, Salome Zurabiszwili nowym prezydentem Gruzji, 29.11.2018, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2018-11-29/salome-zurabiszwili-nowym-prezydentem-gruzji>

oraz miasto wydzielone (j. gruz.: kalaki), którym jest stolica Tbilisi. Regiony podzielone są z kolei na 67 prowincji i 11 miast.^[6]

Mapa Gruzji. Podział administracyjny
(<https://pl.wikipedia.org/wiki/Gruzja?uselang=pl>)

Władze gruzińskie nie sprawują kontroli nad separatystyczną Republiką Abchazją i rej. cchinwalskim (Osetią Pd).^[7]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa. Prezydent Gruzji pełni głównie funkcję reprezentacyjną. Dotychczas był wybierany w wyborach bezpośrednich na sześcioletnią kadencję, tak jak obecna prezydent Gruzji Salome Zurbiszwili, która sprawuje ten urząd od 2018 r. Zgodnie z ostatnimi zmianami Konstytucji Gruzji z 13 października 2017 r., wybory prezydenta od elekcji w 2024 r. nie będą bezpośrednie. Prezydent zostanie wybrany przez 300-osobowe Kolegium Wyborcze złożone ze wszystkich parlamentarzystów oraz przedstawicieli samorządów.^[8]

Rząd i premier. Władza wykonawcza należy do rządu, na czele którego stoi premier i 3 wicepremierów. W skład rządu wchodzi 12 ministerstw. Premier i członkowie rządu są wybierani przez parlament i następnie zatwierdzani przez prezydenta.^[9] Na początku lutego 2024 r. rządząca partia Gruzji Marzenie mianowała na premiera

⁶ Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Informator Ekonomiczny Gruzja, informacje o kraju, aktualizacja z 20.06.2023, <https://www.gov.pl/web/gruzja/informator-ekonomiczny>

⁷ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2022 - Georgia, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

⁸ Ośrodek Studiów Wschodnich, Wojciech Górecki, Nowa konstytucja Gruzji – zwycięzca bierze wszystko, 18.10.2017, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2017-10-18/nowa-konstytucja-gruzji-zwyciezca-bierze-wszystko>

⁹ Gov.ge, Government of Georgia, https://www.gov.ge/index.php?lang_id=ENG&sec_id=124

Gruzji - Irakiego Kobachidze, który (oficjalnie od 8 lutego 2024 r.^[10]) zastąpił Irakiego Garibaszwili. Obecny premier Irakli Kobachidze od 2021 r. był przewodniczącym partii Gruzińskie Marzenie i znany jest z bezpardonowej krytyki byłego prezydenta M. Saakaszwili, Ukrainy i Europy Zachodniej, aczkolwiek opowiada się za przystąpieniem Gruzji do UE i NATO.^[11]

Parlament i wybory parlamentarne. W jednoizbowym parlamencie gruzińskim zasiada 150 posłów, wybieranych na 4-letnią kadencję. Zgodnie z nową ordynacją, 120 spośród 150 deputowanych wybieranych jest w systemie proporcjonalnym, a pozostałych 30 – w większościowym, w okręgach jednomandatowych. W okręgach jednomandatowych, w których żaden z kandydatów nie uzyskał więcej niż 50% głosów, uczestniczą w II turze wyborów. W ostatnich wyborach takich okręgów było 16. Najbliższe wybory parlamentarne mają odbyć się w październiku 2024 r.^[12]

W dniu 13 października 2020 r. odbyła się I tura wyborów parlamentarnych w systemie mieszanym, a 21 listopada 2020 r. II tura tych samych wyborów w systemie okręgów jednomandatowych. Obie tury wygrała partia rządząca Gruzińskie Marzenie i zapewniła sobie dominację w parlamencie (91 mandatów spośród 150 wszystkich mandatów poselskich), ale bez większości konstytucyjnej, którą dysponowała przez całą poprzednią kadencję.^[13] Pozostałe miejsca w parlamencie przypadły członkom opozycyjnego bloku Siła w Jedności, skupionego wokół Zjednoczonego Ruchu Narodowego byłego prezydenta M. Saakaszwili (35 mandatów) oraz Europejskiej Partii Gruzji (5 mandatów), a także blokowi Giorgiego Waszadze – Strategia Achmaszenebeli (4), partii Lelo (4), Sojuszowi Patriotów Gruzji (4), partiom: Girczi, Obywatele (po 2) i Laburzyści (1).^[14]

Według obserwatorów z OBWE, wybory były wolne i konkurencyjne, a obywatele, mimo stanu pandemii, mogli głosować bez przeszkód. Niemniej jednak istniejący „brak wyraźnego rozgraniczenia pomiędzy partią rządzącą, a państwem”, wpływał na spadek zaufania społecznego do procesu wyborczego. Lokalni obserwatorzy z gruzińskich organizacji pozarządowych zwrócili uwagę na spokojny przebieg elekcji. Spośród nieprawidłowości wymienili głównie przypadki nacisku na głosujących z wykorzystaniem tzw. czynnika administracyjnego.^[15]

SYSTEM PRAWNY

System prawny w Gruzji oparty jest na prawie cywilnym, a w kraju funkcjonuje trójstopniowy system sędziowski. Pierwszy szczebel składa się z 25 sądów, które rozpatrują sprawy karne, cywilne i administracyjne na najniższym poziomie. Drugi

---

¹⁰ Central Intelligence Agency, The World Factbook, Georgia, aktualizacja z 21.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/georgia/#government>

¹¹ Belsat.eu, Gruzja. Znane jest nazwisko kandydata na stanowisko premiera, 1.02.2024, <https://belsat.eu/pl/news/01-02-2024-gruzja-znane-jest-nazwisko-kandydata-na-stanowisko-premiera>

¹² Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Informator Ekonomiczny Gruzja, informacje o kraju, ostatnia aktualizacja z 20.06.2023, <https://www.gov.pl/web/gruzja/informator-ekonomiczny>

¹³ Ośrodek Studiów Wschodnich, Wojciech Górecki, Trzecie zwycięstwo Gruzińskiego Marzenia, 02.11.2020, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2020-11-02/trzecie-zwyciestwo-gruzinskiego-marzenia>

¹⁴ Ośrodek Studiów Wschodnich, Wojciech Górecki, Gruzja: powyborczy klincz, 23.11.2020, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2020-11-23/gruzja-powyborczy-klincz>

¹⁵ Ośrodek Studiów Wschodnich, Wojciech Górecki, Gruzja: powyborczy klincz, 23.11.2020, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2020-11-23/gruzja-powyborczy-klincz>

szczebel reprezentują dwa sądy apelacyjne, tj. Sąd Apelacyjny w Tbilisi i Sąd Apelacyjny w Kutaisi. Z kolei Sąd Najwyższy Gruzji jest trzecią i najwyższą instancją, i działa jako najwyższy sąd apelacyjny. W Gruzji działa też Sąd Konstytucyjny, którego zadaniem jest rozstrzyganie sporów konstytucyjnych pomiędzy poszczególnymi organami władzy oraz orzekanie w sprawie indywidualnych roszczeń dotyczących naruszeń praw człowieka wynikających z Konstytucji.^[16]

KARA ŚMIERCI

W Gruzji nie jest wykonywana kara śmierci (została usunięta z prawodawstwa 11 listopada 1997 r.) ani nie są stosowane kary cielesne.^[17]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Obecnie sytuacja bezpieczeństwa w Gruzji pozostaje stabilna. Gruzja nie sprawuje jednak kontroli nad terenami leżącymi w Osetii Południowej (określanej przez władze gruzińskie jako rejon cchinwalski), a także nad innymi swoimi terenami leżącymi wzdłuż granicy administracyjnej z Osetią Południową, które kontrolowała do wybuchu wojny z Rosją w 2008 r. Osetyjskie wojska separatystyczne i siły rosyjskie postawiły wówczas na nich umocnienia z drutu kolczastego, które co jakiś czas stopniowo przesuwają w głąb innych regionów Gruzji.^[18]

Władze w Tbilisi nie kontrolują również Republiki Abchazji, w tym jej rejonu galskiego, zamieszkanego w większości przez Gruzinów.^[19] W 2008 r. ówczesny prezydent FR Dmitrij Miedwiediew uznał niepodległość Abchazji i Osetii Południowej (rejonu cchinwalskiego), a w listopadzie 2014 r. FR podpisała z Abchazją rosyjsko-abchaski traktat o sojuszu i partnerstwie strategicznym. Traktat mówi o utworzeniu wspólnej przestrzeni w sferze obronności, bezpieczeństwa, społecznej, ekonomicznej i kulturowej, przeciwko czemu protestują władze Gruzji i opinia międzynarodowa.^[20] W ciągu ostatniej dekady Abchazja została de facto inkorporowana do rosyjskiej przestrzeni obronnej, gospodarczej i społecznej, stanowi w praktyce „terytorium stowarzyszone” Federacji Rosyjskiej.^[21]

Na terenie Gruzji nie stwierdzono działań nielegalnych ugrupowań zbrojnych, jednak nadal ważnym problemem wewnętrznym pozostaje radykalizacja muzułmańskiej

---

¹⁶ Privacyshield.gov, Georgia – Legal Regime, brak daty publikacji, <https://www.privacyshield.gov/article?id=Georgia-Legal-Regime>

¹⁷ Capitalpunishmentuk.org, The end of capital punishment in Europe, brak daty publikacji, <https://capitalpunishmentuk.org/europe.html>

¹⁸ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2022 - Georgia, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

¹⁹ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2022 - Georgia, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

²⁰ Ośrodek Studiów Wschodnich, Analizy, Maciej Falkowski, „Rosyjska Polityka Sąsiedztwa: casus Abchazji”, 26.11.2014, <http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2014-11-26/rosyjska-polityka-sasiedztwa-casus-abchazji>

²¹ Ośrodek Studiów Wschodnich, W. Górecki, Abchazja: reelekcja Chadzimby, 11.09.2019, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2019-09-11/abchazja-reelekcja-chadzimby>

młodzieży, głównie wśród mniejszości kistryńskiej i uchodźców czeczeńskich pozostających w Wąwozie Pankisi (północno-wschodnia Gruzja). Skutkowało to pogłębianiem się konfliktów na poziomie lokalnym w Pankisi i rejonie achmeckim oraz licznymi wyjazdami Kistów do Syrii i Iraku, gdzie uczestniczyli w wojnie po stronie Państwa Islamskiego (PI). Wg szacunkowych danych, walczyło tam od 50 do 200 obywateli Gruzji, głównie Kistów i Czeczenów.^{[22][23]} W związku z tym gruzińskie służby przeprowadziły kilka operacji antyterrorystycznych, głównie w Wąwozie Pankisi, a także w jednej z dzielnic Tbilisi.^[24] Po 2018 r. Kistowie przestali wyjeżdżać do Syrii i Iraku.^[25] Mimo to, w sierpniu 2021 r. służby gruzińskie przeprowadziły operację specjalną w wąwozie Pankisi i zatrzymały 5 mieszkańców wsi Koreti i Duisi, których oskarżyły o udział w organizacji terrorystycznej. Zdaniem mieszkańców Pankisi, zatrzymani są niewinni, a zarzuty zostały sfabrykowane.^[26] Nadal też wśród mieszkańców tego regionu pozostaje żywa pamięć o podobnej akcji służb gruzińskich z grudnia 2017 r., w wyniku której zginął młody Kist Temirlan Maczalikaszwili (został postrzelony w głowę w swoim domu, w sypialni), podejrzewany o wspieranie bojowników, ale bez udowodnienia stawianych mu zarzutów i procesu. Wydarzenia te przyczyniły się do fali protestów Gruzynów domagających się prawa do uczciwego procesu i sprawiedliwości, jakie ogarnęły Gruzję od 2018 r. Sprawa do tej pory pozostaje niewyjaśniona i wzbudza wiele emocji społecznych. Sprawcy nie ponieśli żadnej odpowiedzialności.^[27] W styczniu 2024 r. Europejski Trybunał Praw Człowieka wydał wyrok, w którym uznał działalność władz gruzińskich w wyjaśnieniu tej sprawy za nieefektywną, nakazał ponowne jej rozpatrzenie i wypłatę odszkodowania rodzinie ww. Kista w wysokości 25 tys. EURO.^[28]

Według danych zebranych przez amerykańską bazę danych pt. Lokalizacja Konfliktów Zbrojnych i Incydentów, ACLED (The Armed Conflict Location & Event Data Project, ACLED), w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r., w Gruzji doszło do 318 różnych incydentów, głównie demonstracji i zamieszek (311), z czego 166 miało miejsce w Tbilisi. Nie stwierdzono przypadków prowadzenia działań zbrojnych.^[29]

²² Ośrodek Studiów Wschodnich, Punkt Widzenia nr 57, Maciej Falkowski, Gruzjiński Dryf Kryzys Gruzjińskiej Drogi na Zachód, 02.2016, http://www.osw.waw.pl/sites/default/files/pw_57_pl_gruzinski_dryf_net.pdf

²³ UN WOMEN i Center for Social Sciences, Mariam Amaszukeli, UNDERSTANDING WHY YOUTH FIGHT IN THE MIDDLE EAST. THE CASE OF PANKISI, 07.2019, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2020220/Understanding-why-youth-fight-in-the-Middle-East-en.pdf>

²⁴ Kavkaz-uzel.eu, Стало известно имя одного из убитых в спецоперации в Тбилиси, 20.11.2017, <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/313111/>

²⁵ Kavkaz-uzel.eu, Заместитель Умара аш-Шишани задержан на Украине, 15.11.2019, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/342409/>

²⁶ Kavkaz-uzel.eu, Жители Панкиси уверены в невиновности задержанных земляков, 26.08.2021, <https://kavkaz-uzel.eu/articles/367444/>

²⁷ Us.dk, Georgia The Situation of the Kist Community and the Chechens, November 2018, 7.11.2019, <https://us.dk/publikationer/2019/november/georgia-the-situation-of-the-kist-community-and-the-chechens/>

²⁸ Kavkazr.com, "Следят за каждым шагом". Чеченец из Грузии – о решении ЕСПЧ по убитому сыну, 30.01.2024, <https://www.kavkazr.com/a/sledyat-za-kazhdym-shagom-chechenets-iz-gruzii-o-reshenii-espch-po-ubitomu-synu/32245837.html>

²⁹ Armed Conflict Location & Event Data Project (the) ACLED, Georgia, 1.01.2023 – 31.12.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Na terenie Gruzji nie obowiązuje aktualnie ustawodawstwo wyjątkowe.

WPŁYW KONFLIKTU NA SYTUACJĘ LUDNOŚCI CYWILNEJ

Na terenach Gruzji nie dochodzi do masowych mordów ludności ani nie są prowadzone regularne ostrzały artyleryjskie lub inne akcje zbrojne przeciwko ludności cywilnej. Według danych ACLED, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. w wyniku aktów przemocy wobec ludności cywilnej zginęły jedynie 2 osoby, z tym, że do obu tych zdarzeń doszło na terenach niekontrolowanych przez władze gruzińskie, tj. w Osetii Południowej i Abchazji. ^[30]

RODZAJE ZAGROŻEŃ DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM

OFIARY DZIAŁAŃ WOJENNYCH

W ostatnim okresie nie odnotowano tego typu ofiar.

OFIARY DZIAŁAŃ PARTYZANCKICH

W ostatnim okresie nie odnotowano tego typu ofiar.

OFIARY DZIAŁAŃ ODWETOWYCH

W ostatnim okresie nie odnotowano tego typu ofiar.

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU

W 2023r. nie odnotowano szczególnych wyzwań, jeśli chodzi o sytuację humanitarną w Gruzji.

PRZEMOC WOBEC LUDNOŚCI CYWILNEJ NIEZWIĄZANA Z KONFLIKTEM

TERRORYZM

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 23 lutego 2024 r. na terenie Gruzji nie doszło do żadnego zamachu terrorystycznego. Niemniej jednak media donosiły (w tym okresie)

---

³⁰ Armed Conflict Location & Event Data Project (the) ACLED, Georgia, 1.01.2023 – 31.12.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

o kilku osobach zatrzymanych przez służby gruzińskie z powodu oskarżeń o terroryzm lub udział w nielegalnych grupach terrorystycznych.^{[31][32]}

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

Na początku listopada 2023 r. rosyjskie siły zbrojne zabiły obywatela gruzińskiego w czasie próby zatrzymania go w wiosce Kirbali, koło Gori, na terenie okupowanej Południowej Osetii. Do pozaprawnego zabójstwa doszło także w Gali, w Abchazji, gdzie z powodu pobicia przez policję abchaską obywatel gruziński zmarł po przewiezieniu do szpitala na początku grudnia 2023 r.^[33]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

W przeddzień I tury ostatnich wyborów lokalnych, tj. 1 października 2021 r. o swoim powrocie do Gruzji poinformował oficjalnie (kilka dni wcześniej przedostał się przez granice Gruzji nielegalnie, ukryty w dużej ciężarówce) były prezydent Gruzji i lider ZRN M. Saakaszwili, który od 2013 r. przebywał na emigracji. Po czym został aresztowany przez władze Gruzji, które wcześniej wydały 2 prawomocne wyroki, skazujące go na karę kilku lat pozbawienia wolności. Sądy gruzińskie nadal też prowadzą wobec niego kolejne postępowania. Przyjazd M. Saakaszwilego zmobilizował elektorat opozycji, tj. ZRN, ale sam fakt jego aresztowania i osadzenia w więzieniu w Rustawi nie wywołał wówczas większych protestów.^[34] M. Saakaszwili od początku pobytu w więzieniu, przez 50 dni prowadził głódówkę, z powodu której w połowie listopada 2021 r. stracił przytomność i został przewieziony do szpitala na leczenie, gdzie obecnie przebywa.^[35] Jego sprawa cały czas wpływa na sytuację wewnętrzną w Gruzji, interesują się nią też kraje UE i USA. Saakaszwili aktywnie komentuje wydarzenia w Gruzji i kieruje apele do swoich zwolenników. Przed więzieniem w Rustawi oraz w Tbilisi co jakiś czas dochodzi do manifestacji, zarówno zwolenników, jak i przeciwników byłego prezydenta.^{[36][37]}

Na początku stycznia 2023 r. członkowie opozycyjnej partii Zjednoczonego Ruchu Narodowego zorganizowali wiec poparcia dla M. Saakaszwili w rodzinnej wsi lidera rządzącej w Gruzji partii Bidzyny Iwaniszwili - Czorzwila w rej. Saczkhere (Imeretia). W rezultacie doszło do starć między nimi i lokalnymi mieszkańcami.^[38]

³¹ Kavkaz-uzel.eu, Грузия, 01.01.2023 – 23.02.2024, https://www.kavkaz-uzel.eu/search?context=article&end_date%5Bday%5D=23&end_date%5Bmonth%5D=2&end_date%5Byear%5D=2024&keywords=%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%80%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC&order_by=publication&pg=1&region_id%5B%5D=45&sort_order=desc&start_date%5Bday%5D=1&start_date%5Bmonth%5D=1&start_date%5Byear%5D=2023

³² Kavkaz-uzel.eu, Аналитики заявили об отсутствии активности сторонников ИГ* в Грузии, 28.07.2023, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/390970>

³³ Armed Conflict Location & Event Data Project (the) ACLED, Georgia, 1.01.2023 – 31.12.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

³⁴ Ośrodek Studiów Wschodnich. W. Górecki, Gruzja: wybory w cieniu powrotu Saakaszwilego, 04.10.2021, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2021-10-04/gruzja-wybory-w-cieniu-powrotu-saakaszwilego>

³⁵ Kavkaz-uzel.eu, Гварамия освобожден из тюрьмы, 22.06.2023, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/389903>

³⁶ Ośrodek Studiów Wschodnich. W. Górecki, Gruzja: groźba destabilizacji po wyborach lokalnych, 02.11.2021, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2021-11-02/gruzja-grozba-destabilizacji-po-wyborach-lokalnych>

³⁷ Kavkaz-uzel.eu, Противники "зеленых паспортов" в Тбилиси потребовали свободы выбора в вопросе вакцинации, 05.12.2021, <https://www.kavkaz-uzel.media/articles/370922/>

³⁸ Armed Conflict Location & Event Data Project (the) ACLED, Georgia, 1.01.2023 – 31.12.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

Również ostatnio tj. 13 i 20 grudnia 2023 r. opozycyjna partia ZRN zorganizowała w Tbilisi wiec poparcia dla byłego prezydenta M. Saakaszwili, pod czas którego żądała zwolnienia go z więzienia.^[39]

Ponadto w marcu 2023 r. przez kilka dni trwały burzliwe demonstracje i zamieszki przed gmachem parlamentu w Tbilisi przeciwko projektowi ustawy dot. „agentów zagranicznych” (podobnej do ustawy rosyjskiej), jaką w pierwszym czytaniu przyjął parlament gruziński. W celu rozprzędzenia wielotysięcznych tłumów, w tym kilkuset osób próbujących sforsować bramę parlamentu, policja użyła armatek wodnych i gazu łzawiącego, wiele osób zostało poturbowanych, w tym również pracowników policji. Pierwszej nocy, tj. 7 marca 2023 r., kiedy protesty rozpoczęły się, policja zatrzymała 66 ich uczestników. Ostatecznie projekt tej ustawy został na razie wycofany przez władze Gruzji.^[40]

Od kilku lat w Gruzji dnia 17 maja organizowane były marsze tolerancji i wsparcia dla osób z grupy LGBTIQ+, które wywoływały zazwyczaj znacznie większe kontrmanifestacje organizowane przez duchownych Kościoła gruzińskiego promującego wartości rodzinne i religijne. W ich trakcie prawie zawsze dochodziło do zamieszek, w tym bójek między demonstrantami. Z ich powodu wiele osób odnosiło obrażenia czy nawet śmierć.^[41]

Na początku lipca 2023 r. ok 2 tys. osób protestujących przeciwko imprezie „Festiwal Pride”, zorganizowanej w Tbilisi przez gruzińskie środowiska LGBTIQ+ rozprzędziło jej uczestników, przepychając się z policją i niszcząc rekwizyty, w tym tęcze flagi i transparenty. Organizatorzy festiwalu oskarżyli władze Gruzji o współpracę z demonstrantami w celu zakłócenia przebiegu imprezy (kilka dni wcześniej prawicowe grupy polityczne nawoływały publicznie do działań przeciwko tej imprezie), ale wg wiceministra spraw wewnętrznych A. Darachwelidze, służbom było trudno ją nadzorować, ponieważ odbywała się na otwartym terenie, w pobliżu jeziora. Ponadto służby ewakuowały większość jej organizatorów i uczestników, nikt z nich nie ucierpiał.^{[42][43]}

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Wszechobecne w Gruzji przed 2005 r. zorganizowane grupy przestępcze tzw. „złodziei w majestacie prawa”/książąt złodziei (po rosyjsku „worów w zakonie”) stopniowo do 2012 r. zostały (w większości) rozbite przez ówczesne władze gruzińskie. Parlament przyjął również prawo zwiększające możliwości zwalczania tego typu przestępczości. Część tych grup i osób znalazła się w więzieniach, część

³⁹ Armed Conflict Location & Event Data Project (the) ACLED, Georgia, 1.01.2023 – 31.12.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁴⁰ Polsatnews.pl, Gruzja, Tbilisi. Kolejny dzień protestów. W akcji specjalne oddziały, 8.03.2023, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2023-03-08/gruzja-tbilisi-kolejny-dzien-protestow-w-akcji-specjalne-oddzialy/>

⁴¹ Kavkaz-uzel.eu, Число задержанных на акции против ЛГБТ в Тбилиси достигло восьми, 17.05.2018, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/320560/>

⁴² Theguardian.com, Anti-LGBTQ+ protesters break up Pride event in Georgian capital Tbilisi, 9.07.2023, <https://www.theguardian.com/world/2023/jul/09/anti-lgbtq-protesters-break-up-pride-event-in-georgian-capital-tbilisi>

⁴³ Armed Conflict Location & Event Data Project (the) ACLED, Georgia, 1.01.2023 – 31.12.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

wyjechała z Gruzji i działa poza jej terytorium.^[44] Jednak po zmianie władzy w październiku 2012 r. wielu z nich powróciło na terytorium Gruzji. Większość obecnie zajmuje się przemytem towarów, w tym narkotyków i żywności (np. z Abchazji).^[45]

Gruzińskie zorganizowane grupy przestępcze są również obecne w Rosji czy na Ukrainie, a także w innych krajach w Europie, takich jak Francja, Hiszpania czy Grecja. W latach 2017-2020 r. dzięki międzynarodowej współpracy policji doszło do wielu aresztowań liderów i członków tych grup w całej Europie, choć wielu z nich przebywa obecnie w Gruzji lub porusza się między Gruzją i innymi krajami.^{[46][47][48]} W połowie czerwca 2022 r. policja gruzińska zatrzymała 8 osób w Adżarii z powodu ich związków z „worami w zakonie”, po tym jak doszło do walk między zorganizowanymi grupami przestępczymi w tym regionie. Jednocześnie policjanci skonfiskowali w przeszukanych mieszkaniach tych osób duże sumy pieniędzy, komputery, telefony oraz różne rodzaje broni i narkotyki.^[49]

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Prawo gruzińskie zapewnia wolność przemieszczania się wewnątrz kraju, podróży zagranicznych, emigracji i repatriacji obywateli. Prawo to jest ograniczane przez de facto władze dwóch separatystycznych regionów: Abchazji i Osetii Płd., które wymagają w przypadku obywateli Gruzji oraz cudzoziemców specjalnych pozwoleń na wjazd na kontrolowane przez nie terytoria Gruzji.^[50]

W Gruzji obowiązek rejestracji przez obywateli miejsca zamieszkania w miejscu ich aktualnego pobytu został zniesiony po upadku ZSRR. Aby otrzymać dowód tożsamości lub paszport, obywatele muszą się co prawda zarejestrować w lokalnych

---

⁴⁴ US Department of State, Bureau of Diplomatic Security OSAC, Georgia 2017 Crime & Safety Report, 03.06.2017, <https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=21388>

⁴⁵ Apsny.ge, Чьими личными делами интересуется ФСБ в Грузии?, 21.10.2016, <http://www.apsny.ge/2016/mil/1477108560.php>

⁴⁶ News.24tm.pl, Gruzijńska mafia we Francji ma swoją specjalizację, 13.05.2020, <https://news.24tm.pl/gruzinska-mafia-we-francji-ma-swoja-specjalizacje/>

⁴⁷ Forsal.pl, Grecja: Zgoda na ekstradycję gruzińskiego bossa mafii, 04.07.2018, <https://forsal.pl/artykuly/1162222,grecja-zgoda-na-ekstradycje-gruzinskiego-bossa-mafii.html>

⁴⁸ Lenta.ru, В Европе нашли сеть преступных группировок во главе с ворами в законе из Грузии, 14.05.2020, <https://lenta.ru/news/2020/05/14/set/>

⁴⁹ Newsgeorgia.ge, Восемь человек задержаны в Аджарии после разборок с участием «воров в законе», 17.06.2022, <https://www.newsgeorgia.ge/vosem-chelovek-zaderzhany-v-adzharii-posle-razborok-s-uchastiem-vorov-v-zakone/>

⁵⁰ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2022 - Georgia, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

organach władzy, jednakże nie muszą przy tym podawać miejsca adresu zamieszkania.^[51]

Trudna natomiast pozostaje sytuacja rodzin, głównie gruzińskich, w rejonie cchinwalskim (Osetia Płd.), przez których domy i podwórka przebiegają umocnienia oraz słupy graniczne postawione tam przez służby osetyjskie i rosyjskie. Członkowie tych rodzin podlegają karom wyznaczanym przez służby osetyjskie i rosyjskie, za przekraczanie arbitralnie ustalonych granic bez wymaganego pozwolenia. Dochodzi również do aresztowań i zaginięć osób świadomie lub nieświadomie naruszających wspomniane granice. Ponadto separatystyczne władze Osetii Płd. nie zgadzają się na powrót do Osetii Płd. większości etnicznych Gruzinów, którzy uciekli ze swoich domów w czasie konfliktu w sierpniu 2008 r.^[52]

Tak jak wcześniej, również w latach 2022-2023 r., zdaniem ekspertów, dochodziło do arbitralnych zatrzymań Gruzinów przekraczających linię graniczną (administracyjną) lub mieszkających wzdłuż tej linii między terenami kontrolowanymi przez władze gruzińskie i niekontrolowanymi przez nie, tzn. z okupowaną Osetią Płd. i Abchazją. Areszt za tzw. „naruszenie granicy państwowej” (określenie władz separatystycznych) trwa od 2 do 3 dni i kończy się po zapłaceniu kary finansowej zasądzonej przez sądy w tych regionach. Czasami areszt za „naruszenie granicy” może trwać znacznie dłużej. Wg danych Misji Monitorującej Unii Europejskiej (EUMM) z 31 grudnia 2022 r., de-facto władze Abchazji zatrzymały z ww. powodów 45 osób, natomiast de-facto władze Osetii Płd. – 58 osób.^[53] Wg informacji portalu Kaukaski Węzeł, w ciągu pierwszych 9 miesięcy 2023 r. władze osetyjskie zatrzymały 26 obywateli Gruzji za „nielegalne przekroczenie” granicy administracyjnej, z kolei w Abchazji z tego powodu i w tym samym okresie czasu doszło do zatrzymania 9 obywateli Gruzji.^[54]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Ludność Gruzji zamieszkuje głównie w centralno-wschodniej, największej dolinie, w której znajduje się stolica kraju Tbilisi. Obecnie liczy ona ok. 1,184,800 osób, spośród całej ludności Gruzji (3,7 mln). Kolejne większe grupy ludności ulokowane są wzdłuż wybrzeża Morza Czarnego, w zachodniej części kraju, spośród których największymi miastami i skupiskiem ludności pozostaje Batumi i Kutaisi. Ludność miejska w Gruzji wynosi ponad 60%, a współczynnik urbanizacji szacowany jest na 0,35%.^{[55][56]}

Gruzja jest dość dobrze skomunikowana, tj. najważniejsza droga i autostrada oraz linia kolejowa prowadzi z centralno-wschodniej Gruzji – Tbilisi do Gruzji zachodniej

⁵¹ Matsne.gov.ge, Law of Georgia on the Procedure for Registration Citizens of Georgia and Aliens Residing in Georgia, for Issuing Identity (Residence) Cards and Passport of a Citizens of Georgia, 2004, <https://matsne.gov.ge/en/document/download/31504/28/en/pdf>

⁵² US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2022 - Georgia, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

⁵³ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2022 - Georgia, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

⁵⁴ Kavkaz-uzel.eu, Два гражданина Грузии задержаны в Южной Осетии, 16.02.2024, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/397250n>

⁵⁵ Migration.commission.ge, Getting settled in georgia, brak daty publikacji, https://migration.commission.ge/index.php?article_id=158&clang=1

⁵⁶ Central Intelligence Agency, The World Factbook, Georgia, aktualizacja z 21.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/georgia/#people-and-society>

przez przełęcz do Kutaisi i na południe do Batumi. Przed separacją Osetii Pd./rej. cchinwalskiego – przez jej teren wiódł inny ważny i krótszy szlak/droga łącząca Tbilisi z północno- zachodnią Gruzją. Od połowy lat 1990-tych praktycznie pozostaje on zablokowana. Po kraju można poruszać się autostradami i mniejszymi drogami, które są na ogół w dobrym stanie, wybierając samochód, autobusy i tzw. marszrutki. Lotniska poza stolicą znajdują się również w Kutaisi i Senaki. czasach M. Saakaszwili powstało również lotnisko lotów wewnętrznych w Mestii, w regionie Swanetia (północnozachodni rejon wysokogórski).^{[57][58][59]}

Gruzini migrują (szczególnie z oddalonych wiejskich rejonów wysokogórskich) w poszukiwaniu lepszych zarobków czy miejsc zatrudnienia oraz możliwości nauki w dużych miastach, głównie w Tbilisi.^[60]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Na północy Gruzji, niedaleko granicy administracyjnej z Osetią Płd. i miasta Gori znajdują się osiedla, specjalnie zbudowane dla uchodźców z Osetii Południowej. Zostały postawione przez organizacje międzynarodowe zaraz po wybuchu wojny w Osetii Płd. w sierpniu 2008 r. i ciągną się w kierunku stolicy Tbilisi. Obecnie wiele z nich stoi pustych, gdyż większość uchodźców wyjechała do Tbilisi lub innych dużych miast, gdzie jest łatwiej znaleźć pracę.

Z kolei uchodźcy z Abchazji, z czasów wojen na początku lat 1990-tych zostali w większości osiedleni w innych regionach Gruzji, wielu z nich dostało mieszkania, część wyemigrowała, choć wciąż ponad 50% uchodźców wewnętrznych nie posiada miejsc i warunków nadających się do zamieszkania. Wielu z nich nadal zamieszkuje w kilku miejscach zbiorowego zakwaterowania, które znajdują się w prawie każdym większym mieście Gruzji. Wg UNHCR (dane z grudnia 2022 r.), w kraju przebywa ok. 290 tys. uchodźców/osób wewnętrznie przesiedlonych oraz osób znajdujących się w podobnej sytuacji jak osoby wewnętrznie przesiedlone, tj. potrzebujących ochrony i pomocy humanitarnej, które pochodzą głównie z Abchazji i Osetii Południowej.^[61] Z kolei wg oceny gruzińskich obrońców praw człowieka z 2024 r., w Gruzji mieszka ok. 92 tys. rodzin wewnętrznie przesiedlonych, które wymagają wsparcia.^[62]

Uchodźców wewnętrznych nie obowiązują żadne ograniczenia, mogą swobodnie, tak jak pozostali obywatele Gruzji, wybierać miejsce swojego zamieszkania na terenach kraju, kontrolowanych przez władze w Tbilisi, poza Abchazją i rejonem cchinwalskim. De-facto władze Abchazji zezwoliły etnicznym Gruzinom na powrót do 3 rejonów Abchazji – Gali, Oczamczire i Tkwarceli. Z kolei separatystyczne władze Osetii Płd. nie zgadzają się jak na razie na powrót ludności gruzińskiej, która opuściła swoje domy w czasie konfliktu w 2008 r. Osoby chcące poruszać się między terenami

---

⁵⁷ Dica.logcluster.org, Georgia Road Network, brak daty publikacji, <https://dica.logcluster.org/23-georgia-road-network>

⁵⁸ Traceca-org.org, Road Transport, 2018, <https://traceca-org.org/ge/countries/georgia/general-overview-of-the-transport-sector/road-transport/>

⁵⁹ Wikipedia.org, Queen_Tamar_Airport, aktualizacja z 6.02.2024., <https://en.wikipedia.org/wiki/>

⁶⁰ Iwpr.net, Young Georgians Abandon Rural Life for the Capital, 28.03.2023, <https://iwpr.net/global-voices/young-georgians-abandon-rural-life-capital>

⁶¹ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2022 - Georgia, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

⁶² Hrc.ge, STATE OF HUMAN RIGHTS IN GEORGIA 2023, 2024, <http://www.hrc.ge/files/305annual%202023%20eng.pdf>

kontrolowanymi przez Tbilisi i rejonami separatystycznymi, muszą ubiegać się u de facto władz tych regionów o pozwolenie na wjazd. Utrudnieniem w przemieszczaniu się między tymi terenami stanowi również czasowe zamykanie przez służby osetyjskie lub abchaskie i rosyjskie punktów kontrolnych na granicy administracyjnej z terenami kontrolowanymi przez Tbilisi.^[63]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Uchodźcy gruzińscy nie przebywają w większych skupiskach czy grupach w krajach ościennych Gruzji poza Federacją Rosyjską. Nie mieszkają tam jednak w zwartych większych grupach i stanowią znikomą część gruzińskich migrantów (ich ogólna liczba to ok. 500 tys.), którzy wyjechali do Rosji głównie w poszukiwaniu pracy i lepszych warunków ekonomicznych. Gruzini są na ogół obecni w największych miastach rosyjskich w europejskiej części Rosji i na południu, w jej regionach leżących blisko Kaukazu.^[64]

PODSUMOWANIE

Gruzja jest demokracją parlamentarną, w której silną pozycję zajmuje premier, a prezydent pełni funkcje reprezentacyjne, jako oficjalny szef (głowa) państwa.

Gruzja nie jest aktualnie zaangażowana w żaden konflikt zbrojny. Sytuacja bezpieczeństwa w kraju, mimo napięć społecznych, ekonomicznych i politycznych oraz potencjalnych zagrożeń zewnętrznych (głównie ze strony Rosji), na razie pozostaje stabilna.

Gruzja nie sprawuje kontroli nad terenami leżącymi w Osetii Południowej, określanej przez władze gruzińskie jako rejon cchinwalski, a także nad innymi swoimi terenami leżącymi wzdłuż granicy administracyjnej z Osetią Południową, które kontrolowała do wybuchu wojny z Rosją w 2008 r. Władze w Tbilisi nie sprawują również kontroli nad Abchazją, między innymi nad jej rejonem galskim, zamieszkanym w większości przez Gruzinów.

W kraju przebywa ok. 290 tys. uchodźców/osób wewnątrznie przesiedlonych, głównie z Abchazji i Osetii Południowej, którzy nadal potrzebują ochrony i pomocy humanitarnej.

W Gruzji kara śmierci nie jest zasądzana i wykonywana.

---

⁶³ US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2022 - Georgia, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

⁶⁴ IOM Georgia, Migration Data Platform for Evidence-Based Regional Development (M-P OWARD) IN SOUTH-EASTERN, EASTERN EUROPE AND CENTRAL ASIA (SEECA) SELECT COUNTRY Georgia, brak daty publikacji, <https://seeecadata.iom.int/country/georgia>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA:

---

1. Apsny.ge, Чьими личными делами интересуется ФСБ в Грузии?, 21.10.2016, <http://www.apsny.ge/2016/mil/1477108560.php>
2. Armed Conflict Location & Event Data Project (the) ACLED, Georgia, 1.01.2023 – 31.12.2023, <https://acleddata.com/dashboard///dashboard>
3. Belsat.eu, Gruzja. Znane jest nazwisko kandydata na stanowisko premiera, 1.02.2024, <https://belsat.eu/pl/news/01-02-2024-gruzja-znane-jest-nazwisko-kandydata-na-stanowisko-premiera>
4. Capitalpunishmentuk.org, The end of capital punishment in Europe, brak daty publikacji, <https://capitalpunishmentuk.org/europe.html>
5. Central Intelligence Agency, The World Factbook, Georgia, aktualizacja z 21.02.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/georgia/people-and-society>
6. Countrymeters.info, Georgia Population, 22.02.2024, <http://countrymeters.info/en/Georgia>
7. Dica.logcluster.org, Georgia Road Network, brak daty publikacji, <https://dica.logcluster.org/23-georgia-road-network>
8. Forsal.pl, Grecja: Zgoda na ekstradycję gruzińskiego bossa mafii, 04.07.2018, <https://forsal.pl/artykuly/1162222.grecja-zgoda-na-ekstradycje-gruzińskiego-bossa-mafii.html>
9. Gov.ge, Government of Georgia, https://www.gov.ge/index.php?lang_id=ENG&sec_id=124
10. Hrc.ge, STATE OF HUMAN RIGHTS IN GEORGIA 2023, 2024, <http://www.hrc.ge/files/305annual%202023%20eng.pdf>
11. IOM Georgia, Migration Data Platform for Evidence-Based Regional Development (M-P OWERD) IN SOUTH-EASTERN, EASTERN EUROPE AND CENTRAL ASIA (SEECCA) SELECT COUNTRY Georgia, brak daty publikacji, <https://seeecadata.iom.int/country/georgia>
12. Iwpr.net, Young Georgians Abandon Rural Life for the Capital, 28.03.2023, <https://iwpr.net/global-voices/young-georgians-abandon-rural-life-capital>
13. Kavkazr.com, "Следят за каждым шагом". Чеченец из Грузии – о решении ЕСПЧ по убитому сыну, 30.01.2024, <https://www.kavkazr.com/a/sledyat-za-kazhdym-shagom-chechenets-iz-gruzii-o-reshenii-espch-po-ubitomu-synu/32245837.html>
14. Kavkaz-uzel.eu, Аналитики заявили об отсутствии активности сторонников ИГ* в Грузии, 28.07.2023, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/390970>

15. Kavkaz-uzel.eu, Гварамия освобожден из тюрьмы, 22.06.2023, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/389903>
16. Kavkaz-uzel.eu, Грузия, 01.01.2023 – 23.02.2024, https://www.kavkaz-uzel.eu/search?context=article&end_date%5Bday%5D=23&end_date%5Bmonth%5D=2&end_date%5Byear%5D=2024&keywords=%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%80%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC&order_by=publication&pg=1&region_id%5B%5D=45&sort_order=desc&start_date%5Bday%5D=1&start_date%5Bmonth%5D=1&start_date%5Byear%5D=2023
17. Kavkaz-uzel.eu, Два гражданина Грузии задержаны в Южной Осетии, 16.02.2024, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/397250n>
18. Kavkaz-uzel.eu, Жители Панкиси уверены в невинности задержанных земляков, 26.08.2021, <https://kavkaz-uzel.eu/articles/367444/>
19. Kavkaz-uzel.eu, Заместитель Умара аш-Шишани задержан на Украине, 15.11.2019, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/342409/>
20. Kavkaz-uzel.eu, Противники "зеленых паспортов" в Тбилиси потребовали свободы выбора в вопросе вакцинации, 05.12.2021, <https://www.kavkaz-uzel.media/articles/370922/>
21. Kavkaz-uzel.eu, Стало известно имя одного из убитых в спецоперации в Тбилиси, 20.11.2017, <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/313111/>
22. Kavkaz-uzel.eu, Число задержанных на акции против ЛГБТ в Тбилиси достигло восьми, 17.05.2018, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/320560/>
23. Lenta.ru, В Европе нашли сеть преступных группировок во главе с ворами в законе из Грузии, 14.05.2020, <https://lenta.ru/news/2020/05/14/set/>
24. Matsne.gov.ge, Law of Georgia on the Procedure for Registration Citizens of Georgia and Aliens Residing in Georgia, for Issuing Identity (Residence) Cards and Passport of a Citizens of Georgia, 2004, <https://matsne.gov.ge/en/document/download/31504/28/en/pdf>
25. Migration.commission.ge, Getting settled in georgia, brak daty publikacji, https://migration.commission.ge/index.php?article_id=158&clang=1
26. Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Informator Ekonomiczny Gruzja, informacje o kraju, ostatnia aktualizacja z 20.06.2023, <https://www.gov.pl/web/gruzja/informator-ekonomiczny>
27. News.24tm.pl, Gruzińska mafia we Francji ma swoją specjalizację, 13.05.2020, <https://news.24tm.pl/gruzinska-mafia-we-francji-ma-swoja-specjalizacje/>
28. Newsgeorgia.ge, Восемь человек задержаны в Абхазии после разборок с участием «воров в законе», 17.06.2022, <https://www.newsgeorgia.ge/vosem-chelovek-zaderzhany-v-abchazii-posle-razborok-s-uchastiem-vorov-v-zakone/>
29. Ośrodek Studiów Wschodnich, Analizy, Maciej Falkowski, „Rosyjska Polityka Sąsiedztwa: casus Abchazji”, 26.11.2014, <http://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2014-11-26/rosyjska-polityka-sasiedztwa-casus-abchazji>

30. Ośrodek Studiów Wschodnich, Punkt Widzenia nr 57, Maciej Falkowski, Gruziński Dryf Kryzys Gruzińskiej Drogi na Zachód, 02.2016, http://www.osw.waw.pl/sites/default/files/pw_57_pl_gruzinski_dryf_net.pdf
31. Ośrodek Studiów Wschodnich, W. Górecki, Abchazja: reelekcja Chadżimby, 11.09.2019, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2019-09-11/abchazja-reelekcja-chadzimby>
32. Ośrodek Studiów Wschodnich, Wojciech Górecki, Gruzja: powyborszy klincz, 23.11.2020, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2020-11-23/gruzja-powyborszy-klincz>
33. Ośrodek Studiów Wschodnich, Wojciech Górecki, Nowa konstytucja Gruzji – zwycięzca bierze wszystko, 18.10.2017, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2017-10-18/nowa-konstytucja-gruzji-zwyciezca-bierze-wszystko>
34. Ośrodek Studiów Wschodnich, Wojciech Górecki, Salome Zurabiszwili nowym prezydentem Gruzji, 29.11.2018, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2018-11-29/salome-zurabiszwili-nowym-prezydentem-gruzji>
35. Ośrodek Studiów Wschodnich, Wojciech Górecki, Trzecie zwycięstwo Gruzińskiego Marzenia, 02.11.2020, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2020-11-02/trzecie-zwyciestwo-gruzinskiego-marzenia>
36. Ośrodek Studiów Wschodnich. W. Górecki, Gruzja: groźba destabilizacji po wyborach lokalnych, 02.11.2021, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2021-11-02/gruzja-grozba-destabilizacji-po-wyborach-lokalnych>
37. Ośrodek Studiów Wschodnich. W. Górecki, Gruzja: wybory w cieniu powrotu Saakaszwilego, 04.10.2021, <https://www.osw.waw.pl/pl/publikacje/analizy/2021-10-04/gruzja-wybory-w-cieniu-powrotu-saakaszwilego>
38. Polsatnews.pl, Gruzja, Tbilisi. Kolejny dzień protestów. W akcji specjalne oddziały, 8.03.2023, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2023-03-08/gruzja-tbilisi-kolejny-dzien-protestow-w-akcji-specjalne-oddzialy/>
39. Privacyshield.gov, Georgia – Legal Regime, brak daty publikacji, <https://www.privacyshield.gov/article?id=Georgia-Legal-Regime>
40. Theguardian.com, Anti-LGBTQ+ protesters break up Pride event in Georgian capital Tbilisi, 9.07.2023, <https://www.theguardian.com/world/2023/jul/09/anti-lgbtq-protesters-break-up-pride-event-in-georgian-capital-tbilisi>
41. Traceca-org.org, Road Transport, 2018, <https://traceca-org.org/ge/countries/georgia/general-overview-of-the-transport-sector/road-transport/>
42. UN WOMEN i Center for Social Sciences, Mariam Amaszukeli, UNDERSTANDING WHY YOUTH FIGHT IN THE MIDDLE EAST. THE CASE OF PANKISI, 07.2019, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2020220/Understanding-why-youth-fight-in-the-Middle-East-en.pdf>

43. US Department of State, Bureau of Diplomatic Security OSAC, Georgia 2017 Crime & Safety Report, 03.06.2017, <https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=21388>
44. US Department of State, Country Report on Human Rights Practices 2022 - Georgia, 20.03.2023, <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>
45. Us.dk, Georgia The Situation of the Kist Community and the Chechens, November 2018, 7.11.2019, <https://us.dk/publikationer/2019/november/georgia-the-situation-of-the-kist-community-and-the-chechens/>
46. Wikipedia.org, Queen_Tamar_Airport, aktualizacja z 6.02.2024., <https://en.wikipedia.org/wiki/>